

FOLKEKIRKENS MIGRANTSAMARBEJDE: HVORDAN BLIVER FOLKEKIRKEN EN KIRKE FOR HELE FOLKET?

Af koordinator ved Folkekirkeens Migrantsamarbejde, M.Div. et cand.mag. Søren Dalsgaard

1. Det danske folk forandrer sig

Demografien i den danske befolkning er under forandring. I 1990 udgjorde indvandrere og efterkommere 214.571 personer, svarende til 4,4% af befolkningen. I 2019 var dette tal steget til 793.601 personer, svarende til 13,7% af befolkningen (Statistikbanken 2019).

Bag disse tal over tid gemmer sig en migrationsbevægelse ind og ud af landet, som er langt mere omfattende og kompleks. Hvert år får ca. 75.000 udlændinge opholdstilladelse i Danmark (Udlændinge- og Integrationsministeriet 2019). Nogle af disse mennesker bliver kun i landet i en midlertidig periode, mens andre bliver boende permanent.

Når vi taler om migration, så fokuserer vi rigtig meget på flygtninge, selvom de udgør en forsvindende lille andel af udlændinge, der kommer til Danmark. I 2018 udgjorde flygtninge for eksempel kun 2% af det samlede antal tildelte opholdstilladelser (ibid.). Selv under flygtningekrisen i 2015 kom langt de fleste udlændinge til landet som studerende, arbejdstagere, eller via familiesammen-

føring (Udlændinge- Integrations- og Boligministeriet 2016). Det er typer af migration, som folkekirken kun i ringe grad har forholdt sig til.

Tidligere var migration et fænomen, som primært vedrørte byerne, men det har ændret sig. Siden østudvidelsen i EU er antallet af arbejdstagere fra lande som Polen, Rumænien og Ukraine vokset markant, og de har andre bosættelsesmønstre. For eksempel har 14% af befolkningen i det lille vestjyske Sønder Borris-Faster pastorat i dag nydansk baggrund (Statistikbanken 2019). Mange af dem kommer fra Østeuropa.

2. Nydanskeres baggrund

Nydanskere er ikke en gruppe, som man bare kan skære over en kam. Der er for eksempel stor forskel på, om man kommer fra Skandinavien eller fra Mellemøsten, om man er indvandrer eller efterkommer, og om man har kristen eller muslimsk baggrund.

Mange vil netop tænke om nydanskere, at der i overvejende grad er tale om folk med muslimsk baggrund. I Dan-

mark registrerer vi ikke folk efter deres religiøse baggrund, så vi kan ikke vide med sikkerhed, hvordan den religiøse fordeling af nydanskere er. Men en beregning fra netavisen Sameksistens, hvor man tager udgangspunkt i den religiøse fordeling i hjemlandet og overfører disse tal til herboende nydanskere, viser, at der estimeres til at være ca. 40% med kristen baggrund og ca. 39% med muslimsk baggrund (Jensen 2019). De resterende har rødder i andre religioner og livssyn.

Folkekirken er det eneste trossamfund, hvor medlemskabet fremgår af civilregisteret. Derfor har vi nøjagtige data om folkekirkens medlemmer, som vi kan krydse med andre data som for eksempel herkomst og oprindelsesland. I 2019 er 75% af den samlede danske befolkning medlemmer af folkekirken. Men blandt Danmarks ca. 800.000 indvandrere og efterkommere er det kun 8%, som er medlem. Til sammenligning er 85% af dem med dansk oprindelse medlem af folkekirken (Statistikbanken 2019).

Kigger man specifikt på de 25% af den samlede danske befolkning, som ikke er medlem af folkekirken, så udgør indvandrere og efterkommere halvdelen, og andelen er stigende (ibid.). På baggrund af data om folkekirkemedlemskab fra civilregisteret kan vi konkludere, at den væsentligste årsag bag folkekirkens faldende medlemsprocent er indvandringen. Medlemsstatistikkerne tegner et tydeligt billede af en folkekirke, som er på vej til at blive en monokulturel kirke i et stadigt mere kulturelt mangfoldigt samfund. For en kirke som kalder sig folkekirke – med ambitionen om at være kirke for og af hele

folket – er dette et problem (Dalsgaard 2019).

Denne artikel vil tage udgangspunkt i en inddeling af nydanskere i tre overordnede grupper, som kategoriseres på baggrund af deres relation til folkekirken:

- 1) Dem som er medlem af folkekirken. Her er udfordringen primært en tværkulturel udfordring.
- 2) Dem som har kristen baggrund, men som ikke er medlem af folkekirken. Her er der foruden den tværkulturelle udfordring også en tværkirkelig udfordring.
- 3) Dem som ikke har kristen baggrund, og dermed heller ikke er medlem af folkekirken. Her er der foruden den tværkulturelle udfordring også en tværreligiøs udfordring.

3. Medlemmer af folkekirken

Selvom mange nydanskere har svært ved at finde sig til rette i folkekirken, så sker det for nogle. Det gælder ikke mindst dem, som er gift med oprindelige danskere, eller det gælder folk, som kommer fra vores nabolande, hvor man kulturelt ligner os. I disse tilfælde opleves den kulturelle barriere måske ikke så stor.

De senere år er en anden gruppe kommet i fokus, nemlig de mere end 1000 iranere, kurdere og afghanere, som ifølge optællinger fra Folkekirkens Migrant-samarbejde vurderes at være konverteret til kristendommen og er blevet medlem af folkekirken (se også Statistikbanken 2019). Ikke mindst fordi der er tale om nye kristne fra et land, hvor der ikke findes en etableret kirketradition, bliver fol-

kekirken en relevant ramme for dem at træde ind i.

Det har dog ikke været uden udfordringer. De sproglige og kulturelle forskelle har mange gange stået i vejen og givet de nye kristne en oplevelse af ikke at høre hjemme. Deres åndelige og sociale behov har til tider ikke kunnet opfyldes i folkekirken, hvilket har marginaliseret dem og fået mange til at søge over i andre sammenhænge.

Mange steder i folkekirken forventes i praksis en fuldstændig assimilation ind i de danske menigheder. I den forstand kan folkekirken ikke siges at være rummelig. Men der kan dog også spores nye takter. De senere år bruges der i stigende grad oversættelse til andre sprog ved gudstjenester, og flere steder inkorporerer man elementer fra nydanskernes hjemlande, for eksempel sange eller tekstlæsninger på andre sprog. Folk med nydansk baggrund involveres ligeledes flere steder i gudstjenesten samt i de frivillige arbejdsgrøene.

Men den herskende dynamik i folkekirken er stadig, at oprindelige danskere agerer værter og de nye danskere indtager rollen som gæster. Det afspejles ikke mindst i ledelsen, idet menighedsrådsmedlemmer, kirkeligt ansatte og præster består af næsten udelukkende oprindelige danskere. Selvom man lykkes med at rumme nydanskere, fremstår folkekirken derfor stadig som en kirke *for* nydanskere snarere end en kirke *af* og *med* nydanskere.

Det er der mange gode grunde til. Mangel på sproglige og kulturelle kompetencer, den danske organisationskultur, samt de danske teologiske fakulteters

monopol som adgangsgivende til præsteembedet er blot nogle få eksempler på, hvad der hindrer nydanskere i at deltage i menighederne på lige vilkår med oprindelige danskere. Her er ikke tale om forkromede teologiske diskussioner. Der er derimod tale om en underliggende kulturel hovedstrømning, som dominerer i folkekirken og kommer til udtryk i helt konkrete og praktiske forhold.

Men disse konkrete forhold handler i høj grad om teologi. I teologisk henseende er det problematisk, hvis der i et samfund, som er kulturelt mangfoldigt, ligger en implicit kulturel dominans. I Guds rige er der ingen opdeling i vært og gæst. Ved nadverbordet er Gud værten og vi er alle gæster på lige vilkår. Vi må derfor arbejde på, at denne tænkning også kommer konkret til udtryk i vores menigheder, både i gudstjenesten, i aktiviteterne og i den bagvedliggende struktur og organisation.

En tilsvarende udvikling fra monokultur til multikultur kan spores i Ny Testamente, hvor kirken udviklede sig fra at bestå af folk med primært jødisk baggrund til at blive mere etnisk, kulturelt og sprogligt blandet (Larsen 2015). I teologisk henseende kan man sige, at jødiske skikke og traditioner blev relativiseret. Ikke at de blev kastet fuldstændig over bord, men de fik en ny betydning som et kulturelt udtryk, der ikke kunne pålægges ikke-jøder. Jødiske elementer bevægede sig fra i religiøs henseende at have universel gyldighed til at blive en partikulær udtryksform.

Det er i det samme lys, at vi skal se vores danske kirketradition, nemlig som en partikulær udtryksform. Når den lokale kontekst skifter og bliver mangfoldig,

sådan som det er sket mange steder i de senere årtier, så må udtryksformen følge med.

I praksis er det imidlertid ikke let at holde sammen på en menighed bestående af folk fra forskellige baggrunde. Den erfaring har mange danske præster og ledere gjort sig de senere år, idet de har skulle balancere mellem hensyn til forskellige grupper, for eksempel den oprindelige danske menighed og en farsitalende gruppe af nye konvertitter.

I ApG 6 læser vi om tilsvarende problemer mellem etniske grupper i Jerusalem-menigheden, hvor hellenisterne følte sig tilsidesat af hebræerne ved den daglige uddeling. Løsningen blev da at indsætte ledere blandt hellenisterne selv, som kunne stå for opgaven.

På tilsvarende måde er en af de preserende opgaver i folkekirken i dag at give plads til udvikling af et nydansk lederskab, så vi kan få løsnet op for den etniske og kulturelle dominans, som er så udpræget i kirken i dag. Det er nødvendigt både for at sikre en bred kulturel repræsentation i folkekirken, men også fordi nydanske ledere langt mere effektivt kan nå ud til nydanske miljøer, idet de taler sproget og forstår de interne kulturelle koder. Der er ikke blot tale om et praktisk anliggende, men om en teologisk fordring, som handler om at udtrykke Kristi enhed i en kirke og et samfund, der er kulturelt mangfoldigt.

I Folkekirkens Migrantsamarbejde kommer det konkret til udtryk ved, at vi målrettet søger at give kvalificerede nydanske ledere i folkekirken en større synlighed og en platform, som de kan virke

ud fra. Det handler ikke mindst om at fremme villigheden til at ansætte nydanskere lokalt samt at finde midler på mere overordnet niveau til at ansætte nydanske ressourcepersoner inden for de enkelte sprog- og kulturgrupper. Ligeledes handler det om at investere i uddannelse og kompetenceudvikling af disse personer, så de kan vokse i deres virke i folkekirken (Dalsgaard, Arffmann og Roager 2019, 16-17).

4. Kristne nydanskere fra andre kirketraditioner

Der er også mange kristne, som ikke finder det naturligt at knytte til ved folkekirken. Kulturel og konfessionel baggrund er to størrelser, som hænger sammen. En kristen fra Polen vil typisk være katolik, en kristen burmeser vil typisk være baptist, og en kristen græker vil typisk være ortodoks. Der er selvfølgelig tale om en generalisering, men det er i vid udstrækning en dækkende karakteristik. Etniske og kulturelle skillelinjer er ofte sammenfaldende med de konfessionelle skillelinjer.

Det bunder ikke mindst i kirkehistoriske forhold. Det er tankevækkende, at de store teologiske skel gennem tiderne er sket langs sproglige og kulturelle skel. Da de nestorianske og monofysiske kirker blev udskilt fra hovedkirken i Romeriget, skete det langs politiske, sproglige og kulturelle linjer. Splittelsen mellem ortodokse og katolikker i 1054 var sammenfaldende med skellene mellem de byzantinske og romerske områder. Og reformationens splittelse mellem katolicisme

og lutherdom skilte det romerske syd fra det germanske nord.

Der er også kirkeskel, som er blevet indført udefra. Da vestlige missionærer ankom til Østafrika, blev missionsarbejdet fordelt geografisk (og dermed etnisk) mellem de enkelte missionselskaber, som hver især udsprang af forskellige kirketraditioner. Resultatet i et land som Kenya er i dag, at mange fra Wakamba-folket tilhører kirkeretningen Africa Inland Church mens mange fra Abagusii-folket er adventister.

Med migrationen til Danmark og Europa møder vi alverdens kristne befolkningsgrupper, og mange grupperer sig langs de samme linjer fra hjemlandet, når de etablerer sig i dansk kirkeliv. Den katolske kirke i Danmark har derfor god kontakt til folk fra lande som for eksempel Polen, Italien, Filippinerne og Irak. Baptisterne har god kontakt med kristne fra Burma og Vietnam. Pinsekirkerne har god kontakt med kristne fra afrikanske lande som for eksempel Nigeria og Ghana. Og de ortodokse har god kontakt til kristne fra Rumænien og Serbien.

Martin Luther King erklærede i 1963, at »det er forfærdeligt, at det mest segregerede tidspunkt på ugen i det kristne Amerika er søndag morgen kl. 11.00«. Hvis ikke kristne i Danmark – og især folkekirken som majoritetskirke – tager ansvaret på sig for at modvirke tendensen til segregering, så risikerer vi at ende i en lignende situation i Danmark. Som det fremgår af medlemsstatistikkerne for folkekirken, så er vi allerede godt på vej.

Her må vi indse, at når de kulturelle og konfessionelle skillelinjer er sammenfal-

dende, så handler bestræbelserne på kulturel integration per definition også om økumeni. I mødet med kristne fra andre kulturer rejses således også spørgsmålet om folkekirkenes lutherske og grundtvigske identitet. Som bekendt forstod Luther sig ikke som grundlægger af en ny kirke, men som reformator af den hellige almindelige kirke. Og Grundtvig havde tilsvarende en stærk bevidsthed om folkekirken som et lokalt udtryk for den universelle kirke. Vi må begynde at overveje, hvad det konkret betyder for den måde, folkekirken skal indrette sig på, og hvor folkekirkenes grænser i mødet med kristne fra andre kirketraditioner går. Det er et lovforberevende udvalg under kirkeministeriet i færd med at kigge på.

Der findes mere end 250 migrantmenigheder i Danmark i dag (Tværkulturelt Center 2019). Det dækker både over menigheder fra de historiske kirkesamfund (fx den Koptiske Kirke), nyere globale kirkefællesskaber (fx The Redeemed Christian Church of God), samt uafhængige menigheder (fx Church on the Rock).

Mange af de uafhængige menigheder oplever efterhånden et behov for at være en del af en større kirkefamilie. Nogle af disse menigheder låner lokaler i folkekirken, men de ses ikke nødvendigvis som en del af den danske sognemenighed. Her er det folkekirkenes ansvar og opgave at vise gæstfrihed og generøsitet ved at tilbyde sig som ramme for, at migrantmenigheden kan få gode kår og understøttes i sit arbejde – med for eksempel ressourcer, økonomi, administrativ kapacitet, legitimitet, netværk og opmuntring. Og måske vigtigst af alt er det sognekirkens ansvar

at styrke fællesskabet mellem den danske menighed og migrantmenigheden.

De migrantmenigheder, som allerede er en del af et større kirkefællesskab, vil ofte være et produkt af en aktiv missionsindsats fra kirker i for eksempel Afrika. Ligesom de vestlige missionærer bragte vestlige kirkeretninger til det afrikanske kontinent, så bringer de afrikanske kirker i dag fremmede kirkeskel til Danmark. Redeemed Christian Church of God er et eksempel på en kirkeretning, som de færreste i Danmark har hørt om, og som vi vil have svært ved at sætte ind i en meningsgivende ramme ud fra en dansk kontekst.

Det interessante er, at kirkeskel ofte får en anden betydning eller mister sin betydning helt, når de krydser kulturelle og sproglige grænser. Allerede en af 1800-tallets største missionsteologer, Henry Venn, var opmærksom på dette. I 1868 skrev han i en instruktion fra missionssekretariatet i det engelske Church Mission Society om, hvordan missionærerne skulle forholde sig til andre missionselskabers arbejde: »As the native church assumes a national character it will ultimately supersede the denominational distinctions which are now introduced by Foreign Missionary Societies« (Venn 1969 [1868]).

Hvis man spørger migrantkristne, om de er lutherske, så vil mange i udgangspunktet være agnostiske i forhold til spørgsmålet. Det svarer til at spørge en dansk kristen, hvordan man forholder sig til kimbanguismen (som er en udbredt kirkeretning i Congo). Mange nydanske kristne forbinder det at være luthersk

med overfladiske temaer, for eksempel den danske måde at holde gudstjeneste på i folkekirken. At der findes karismatiske lutheranere, er nyt for mange.

Nydanske kristne vil derfor først kunne forholde sig reelt til spørgsmålet, når de får eksplicit forklaret, hvad det lutherske anliggende egentlig går ud på. Og selv da er det ikke givet, at de vil tillægge det den samme betydning som os, der er rundet af den europæiske kultur- og teologihistorie. Vi må derfor give rum til, at nogle kan opfatte sig selv som hverken lutherske eller u-lutherske, men måske snarere som a-lutherske (dvs. de forholder sig ikke eksplicit til diskussionen, eller de transcenderer den).

Konsekvensen af ovenstående oplever vi til daglig i de danske menigheder. Det kulturelle og det konfessionelle kan ganske vist være sammenfaldende, men når der sker en integration og opblødning af den kulturelle identitet, så kan den konfessionelle identitet tilsvarende ændre sig, få en ny betydning, eller miste sin betydning.

Som dogmatisk bevidste præster og teologer har vi ofte den automatreaktion, at idet migrantmenighederne jo ikke er lutheranere, så skal vi lade migrantmenigheder være migrantmenigheder og i stedet fokusere på at passe vores egen folkekirkelige menighed. Men vi skal som folkekirke ikke vige tilbage for at skabe relationer til og samarbejde med migrantmenigheder – og måske i nogle tilfælde endda arbejde for fuld integrering med hinanden.

En migrantmenighed er nemlig i en del tilfælde ikke en stabil menighedsform

men derimod et overgangsfænomen, altså et midlertidigt hjemsted for folk, som er i færd med at integrere sig, men som stadig har brug for at orientere sig kulturelt og sprogligt mod hjemlandet. En migrantmenighed kan derfor ofte kun opretholde sin eksistens som hjemsted for migranter, hvis der kommer nye tilflyttere til Danmark fra det pågældende land.

Hvis der derimod er tale om en migration, som kun har fundet sted i en bestemt tidsperiode, for eksempel på grund af krig i hjemlandet, så vil den pågældende migrantmenighed over tid opleve, at den bliver mere og mere dansk og dermed får behov for at identificere sig stærkere i forhold til det danske kirkefællesskab. Selve pointen med at være en menighed, som er kulturelt og sprogligt særegen, nedtones. Det gælder ikke mindst for næste generation, altså migranternes børn, som jo er født og opvokset i Danmark.

Konsekvensen af dette fænomen ser vi flere steder i dag. Pr. 1. jan 2019 havde folkekirken for eksempel ca. 2000 medlemmer, som er indvandrere eller efterkommere med polsk oprindelse (Statistikbanken 2019). Det er svært at forestille sig, at de alle er vokset op i en evangelisk kristen tradition i Polen. Der er sandsynligvis tale om katolikker, som ser deres families fremtid i Danmark og derfor har valgt at lade sine børn døbe eller konfirmeres i folkekirken.

Ud over at understøtte folkekirkens menigheders evne til at inkludere nydanske kristne på individniveau, så arbejdes der i Folkekirkens Migrantsamarbejde målrettet på at styrke folkekirkens relationer til migrantmenigheder. Det seneste

år er det sket på mere systematisk vis ved at spørge præster og ledere i disse menigheder om deres vilkår, behov og syn på folkekirken.

Migrantmenigheder er naturligvis meget forskellige, så derfor er svarene også tilsvarende forskellige. En menighed med et tydeligt kirkeligt hierarki fra hjemlandet og en historie og tradition, der går langt længere tilbage end vores danske kirke, vil naturligvis ikke ønske at blive en del af folkekirken. Men en uafhængig menighed, som kun er ti år gammel og ikke er en del af et større netværk, vil måske se en pointe i det.

Med forbehold for forskellighederne kan man alligevel tegne konturer af nogle temaer, som rører sig i mange migrantmenigheders syn på folkekirken. Der er meget mere at sige om det emne, men jeg vil her blot slå tonen an og sammenfatte vores læring hidtil i fem punkter, som kan tjene som pejlemærker for det folkekirkelige arbejde blandt migrantmenigheder.

1. Der er et generelt ønske om øgede relationer eller formel tilknytning til folkekirken.
2. Nogle spørger, om folkekirken ønsker assimilation eller inklusion – kulturelt såvel som teologisk.
3. Der ønskes mindre vært-gæst forhold og mere ligeværdighed.
4. Nogle savner mulighed for teologisk uddannelse, og mange har en mangelfuld viden om folkekirken.
5. Den Apostolske Trosbekendelse er det fælles grundlag. Men den dogmatiske bevidsthed afhænger af kirketradition og uddannelsesbaggrund.

5. Ikke-kristne nydanskere

Den sidste kategori af nydanskere er numerisk set størst. Men folkekirken er kun i ringe grad begyndt at beskæftige sig med denne gruppe. Det gælder også i Folkekirkeens Migrantsamarbejde. Det skyldes til dels, at arbejdet er organiseret under Folkekirkeens mellemkirkelige Råd, hvis primære opdrag er at varetage folkekirkeens relation til andre kristne kirker i Danmark og udlandet. Forholdet til mennesker af anden tro er på nationalt niveau i folkekirken organiseret under stiftssamarbejdet Folkekirke og Religionsmøde. Imidlertid har det økumeniske anliggende altid været nært knyttet til spørgsmålet om kirkens mission udadtil i verden, hvilket det også er i Folkekirkeens mellemkirkelige Råd.

Men det skyldes også, at meget få menigheder i folkekirken har haft vilje og evne til at løfte opgaven med at række ud til ikke-kristne nydanskere. Det er nærliggende at stille spørgsmålet om, hvordan folkekirken skulle kunne løfte opgaven med at inkludere nydanskere med for eksempel muslimsk baggrund, når den ikke engang har evnet at række ud til nydanskere med kristen baggrund. Som en biskop fra den anglikanske kirkes tværreligiøse arbejdsgren, Presence and Engagement, sagde for nylig, da vi var på besøg: »Helligånden vil ikke sende muslimer til kirken, før kirken ville være i stand til at tage sig godt af dem og give dem et dagligt fællesskab«.

Folkekirkeens fokus er dog langsomt ved at ændre sig. Opmærksomheden på den tværkulturelle og tværkirkelige udfordrings karakter har skabt en fornem-

melse af opbrud, som gør, at vi også er blevet mere parat til at tale om den tværreligiøse opgave.

De senere år har vi på grund af kontakten til de iranske, kurdiske og afghanske konvertitter mærket en lille flig af, hvad det indebærer. Men disse mennesker er ikke kommet i kontakt med kirken som resultat af dens udadvendte engagement. Det var snarere disse mennesker selv, der blev berørt af evangeliet og opsogte folkekirken. Folkekirkeens rolle har primært været reaktiv.

Folkekirken har stadig til gode at være i nogen nævneværdig kontakt med de store ikke-kristne befolkningsgrupper i Danmark med oprindelse i lande som Tyrkiet, Somalia og Pakistan. Disse grupper er efter mange årtier i Danmark stadig forbavsende lidt eksponeret for folkekirken og det kristne budskab. Samtidig mangler vi i høj grad et teologisk sprog til at tale om folkekirkeens mission i sogne med disse befolkningsgrupper, som ikke reducerer kirkens rolle til simpel medlemspleje på den ene side eller proselytiserende aktør på den anden side.

Nogle sogne agerer ud fra den forståelse, at folkekirken kun er til for at servicere sine egne medlemmer. Disse sogne har mistet blikket for, at kirken ikke er til for sin egen skyld men for verdens skyld. Et eksempel på en logisk følge af denne tænkning er, at præsterressourcer og kirkelige midler fordeles efter sognets medlemstal snarere end på befolkningstallet. Så når der bliver færre medlemmer, skæres der ned på ressourcerne.

Andre sogne agerer ud fra en forståelse af mission, der gør andre mennesker til

objekter for kirkens og de kristnes omvendelsesiver. Mission bliver dermed reduceret til en kirkelig aktivisme, hvor vi måles på, om der sker forandringer i den andens tro, snarere end på vores vidnesbyrds troværdighed.

I stedet for at tænke på mission som et aktivistisk program, må vi nå frem til at tænke på mission som en udadventt drivkraft i alt, hvad vi gør som kristne og som kirke, der sigter på Guds egen mission. Den tidligere anglikanske ærkebiskop Rowan Williams formulerede det programmatisk til generalsynodens debat om Mission-Shaped Church i 2004, at »mission is finding out what God is doing and joining in«.

Der er her tale om en teologisk tilgang, som har afgørende betydning for den måde, hvorpå vi konkret møder ikke-kristne nydanskere – som objekter for vores egen missionsvirksomhed eller som modtagere af Guds ubetingede kærlighed gennem os.

Det gælder for eksempel synet på det diakonale arbejde. Hos nogle gøres diakonien til et middel til at komme i kontakt med mennesker, så vi kan nå frem til det egentlige anliggende, som er at dele evangeliet med dem. I stedet må vi se diakoni som en del af selve missionen, idet kirken dermed tjener sit lokalsamfund ubetinget og uden bagtanker og således bliver et vidnesbyrd om Guds ubetingede kærlighed til os.

I Folkekirken Migrantsamarbejde var vi i marts 2019 på besøg i den anglikanske kirkes nationale program for det kirkelige arbejde i multireligiøse samfund, Presence and Engagement, som blev etab-

leret i 2005. Deres erklærede vision er at arbejde for en kristen tilstedeværelse og engagement i ethvert samfund (Presence and Engagement 2019).

Det handler ikke kun om geografi og sognegrænser, men skal forstås i bred forstand. Nydanskere bevæger sig ofte i interne netværk med et fælles sprogligt eller kulturelt udgangspunkt. Disse netværk understøttes ofte af online medieplatforme så som WhatsApp og Facebook, og de er ofte transnationale. Det betyder, at den nemmeste indgang til en bestemt sproggruppe i det lokale sogn måske vil gå gennem et netværk eller en organisation i udlandet, som allerede har kontakter til den pågældende sproggruppe.

Det kræver altså helt nye måder at tænke på, som også i folkekirken fordrer en langt større national koordinering og transnational tænkning. En person, som bor i den anden ende af landet men har de rette netværk og sprogkompetencer, kan ofte have en bedre føling med en bestemt gruppe nydanskere end den lokale sognepræst.

En folkekirkelig indsats blandt ikke-kristne nydanskere må derfor supplere den sognebaserede indsats med en netværksbaseret indsats, som går på tværs og tager udgangspunkt i de enkelte sprog- og kulturgrupper. Dette er en arbejds metode, som folkekirken kun i ringe grad har taget op. Men der er i skrivende stund ved at blive etableret en organisation i form af et samarbejde mellem provstier i Danmark, som arbejder ud fra denne tilgang. Planen er, at der først og fremmest sættes på ansættelse af en koordinator for hhv. den farsitalende og den arabisktalende

sproggruppe. Hvilken opbakning og effekt arbejdet får, og om der føjes andre sproggrupper til, må tiden vise.

6. Konklusion

Folkekirken er hele folkets kirke. Men folket forandrer sig, og indvandrere og efterkommere udgør nu 13% af befolkningen. Folkekirken må som hele folkets kirke omstille sig til denne nye mangfoldige folkelighed. Det handler om mere end bare praktik og medlemstal. Den underliggende teologiske fordring er den samme som drev de første kirker i Ny Testamente til at opløse den jødisk kulturelle dominans og favne den kulturelle mangfoldighed i de første menigheder.

Det er en opgave, som har både en tværkulturel, tværkirkelig og tværreligiøs dimension indbygget i sig, afhængig af hvilke nydanskere der er tale om. Og det er en opgave, som fordrer en langt stærkere udadventt orientering, hvor folkekirken bevæger sig ud af sine vant rammer og gør sin tilstedeværelse og sit engagement gældende i stadig nye sproglige og kulturelle netværk på nydanskernes egen hjemmebane.

Det betyder også, at der er tale om en opgave, som kræver nye former for landsdækkende samarbejde, fordi de sproglige og kulturelle netværk går på tværs af sognegrænser og endda landegrænser.

Folkekirkens Migrantsamarbejde er sat i verden for at hjælpe folkekirken i den proces.

Litteratur

Dalsgaard, Søren. 2019. »Den nydanske folkekirke – lad os nå alle landets

kristne«. Kronik i *Berlingske Tidende*, den 17. september 2019.

Dalsgaard, Søren; Christian Arffmann og Marie Munch Roager. 2019. *Otte teser om den nydanske folkekirke*. København: Folkekirkens mellemkirkelige Råd.

Larsen, Kasper Bro. 2015. »At læse Romerbrevet bagfra: Konfliktmægling per korrespondance i Rom 14,1-15,13«. I *Paulusevangeliet: Nye perspektiver på Romerbrevet*, redigeret af Kasper Bro Larsen og Troels Engberg-Pedersen, 271-94. Forlaget Anis.

Jensen, Bent Dahl. 2019. »Indvandrere og flygtninges religiøse baggrund«. Artikel i *Netavisen Sameksistens*, www.sameksistens.dk, (set 13. november 2019).

Presence and Engagement. www.presenceandengagement.org.uk (set 8. marts 2019).

Statistikbanken. 2019. *Danmarks Statistik*. www.statistikbanken.dk (set 13. november 2019).

Tværkulturelt Center. 2019. www.tvaerkulturelt-center.dk (set 13. november 2019).

Udlændinge- og Integrationsministeriet. 2019. »Tal på Udlændingområdet 30.09.2019«. www.nyidanmark.dk (set 13. november 2019).

Udlændinge- Integrations- og Boligministeriet 2016. »Tal på Udlændingområdet 31.12.2015«. www.nyidanmark.dk (set 4. februar 2016).

Venn, Henry. 1969. »Instructions of the Committee, 30. June 1868, On Nationality«. I *Origins of West African Nation-*

alism, redigeret af Henry S. Wilson,
131-34. Palgrave Macmillan.

Forfatter

Søren Dalsgaard

Folkekirkens Migrantsamarbejde

Folkekirkens mellemkirkelige Råd

Peter Bangs Vej 5B

2000 Frederiksberg

sd@interchurch.dk